

Verkorte handleiding bij format verlofaanvragen ten behoeve van ter beschikking gestelden

Er is een uitgebreide handleiding beschikbaar. Het wordt aangeraden deze te raadplegen voor voorbeelden en extra invulhulp.

Persoons- en aanvraaggegevens

Bij Forensisch Psychiatrisch Centrum kan als aanvulling, indien extramuraal verblijf, het fysieke verblijf worden vermeld.

Bij de 'soort aanvraag' valt te denken aan (een combinatie) van onderstaande voorbeelden:

Aanvraag nieuwe verlofmachtiging, evaluatie bestaande verlofmachtiging, eenmalige wijziging huidig verlofplan en structurele wijziging huidig verlofplan.

Voor het invullen van de 'soort verlofmachtiging' zijn 4 opties denkbaar:
Begeleid verlof, onbegeleid verlof, transmuraal verlof, proefverlof

BOX 0 SAMENVATTING

De samenvatting heeft tot doel de lezer in te leiden in de verlofaanvraag en een beknopt beeld van de ter beschikking gestelde neer te zetten. Er wordt als het ware een foto van de patiënt gepresenteerd, zodat de lezer weet om wie het gaat en hoe de aanvraag gelezen dient te worden. Bijzonderheden en afwijkingen komen hier aan de orde. Graag een beknopt beeld in maximaal 10 volzinnen.

BOX 1 VOORGESCHIEDENIS

1.1 Maatschappelijk gevoelige delicten betreffen zedenmisdrijven, recidive tijdens TBS of (historische) gevoeligheid waarbij er sprake is (geweest) van meer dan gebruikelijke media-aandacht in de periode na het indexdelict en tijdens de behandeling van de rechtszaak. Met deze indicatie geeft u aan hoe de aanvraag gelezen dient te worden.

1.3 Geen volledige levensgeschiedenis. Bespreken van relevante gegevens die invloed hebben gehad op de ontwikkeling (of aanwezigheid van) de problematiek. De beschermende factoren in de voorgeschiedenis dienen expliciet vermeld te worden.

1.4 Geen opsomming van veroordelingen, maar in verhalende en concluderende zin de justitiële voorgeschiedenis weergeven.

1.5 Vul de tabel in het format in. De historie van mogelijke eerder hulpverleningscontact (ook reguliere hulpverlening) en de reden kunnen in deze tabel beknopt worden weergegeven. Het kan hier zowel opname als ambulante hulpverlening betreffen.

1.6 Vul de tabel in het format in. Met instelling wordt bedoeld verblijf in de GGz, begeleid woonprojecten of bijzondere zorgvoorzieningen. De reden tot overplaatsing of herselectie en mogelijke bijzonderheden kunnen hier beknopt worden weergegeven.

BOX 2 (DELICT)DIAGNOSTIEK

2.1 Bij de diagnostiek hoort het inzicht geven in de seksuele- en verslavingsanamnese (eventueel in remissie), dit mondt uit in het invullen van de tabel in 2.3. Let op actualiteit. De DSM-IV (op termijn DSM V) moet volledig zijn ingevuld. Indien er wijzigingen of afwijkingen worden opgemerkt, dan graag een toelichting, inclusief overwegingen en de gevolgen voor de behandeling en het traject.

2.2 Het scenario kan puntsgewijs of in verhalende zin worden gepresenteerd, afhankelijk van de delictscenario procedure van het FPC. Het is niet de bedoeling dat voor deze rapportage (verlenging, longstay of verlof) het delictscenario moet worden omgebouwd. De totstandkoming van het delictscenario is van belang omdat dit de lezer een indruk geeft van de betrouwbaarheid van het delictscenario.

2.3 Bij het invullen van de tabel bij is een onderscheid vereist tussen:

- onveranderbare (statische) factoren,
- chronische maar veranderbare (dynamische) factoren en
- acute maar veranderbare (dynamische) factoren ofwel triggers voor delictgedrag.

Bij elke factor is aangegeven hoe deze is gerelateerd aan het delictgedrag. De factoren komen weer terug in box 3.

BOX 3 BEHANDELING

3.1 Vul de tabel in het format in. De bevindingen uit box 2.3 vormen de aanzet. Er zou een vloeiende lijn moeten ontstaan met daarin de criminogene factor (box 2.3), de behandeloverweging (keuze welk middel in te zetten en waar naartoe gewerkt wordt), de ingezette interventie (therapie, training, begeleiding, medicatie), de tijdsspanne (concreet of een behandelfase) en het resultaat (welke vorderingen zijn gemaakt, beklijft dit resultaat).

3.2 In box 3.1 worden de overwegingen schematisch weergegeven. Box 3.2 geeft ruimte voor aanvullende informatie over het verloop van de behandeling, de houding van de ter beschikking gestelde en uitwerking van de resultaten. Een puntgewijze en heldere uitwerking wordt op prijs gesteld.

Hier kunnen de verschillende therapeutische interventies, individuele therapieën, groepstherapieën, trainingen en behandelmodules uitgediept worden. Daarnaast worden de vaardigheden van de ter beschikking gestelde beschreven aan de hand van contacten binnen het FPC en met het netwerk.

Van belang is, voor zover dit niet in box 3.1 is gedaan, te beschrijven welke medicatie de ter beschikking gestelde heeft gebruikt en momenteel voorgeschreven krijgt op alle dimensies, behalve somatische aandoeningen (louter aanvraag longstayplaatsing). Graag bij zedendelinquenten extra aandacht voor de overweging wel of geen libidoremmende medicatie voor te schrijven (zie *beleidskader Libidoremmende middelen in de tbs d.d. 29 november 2012*).

Daarnaast komen medicatietrouw en medicatiebereidheid van de ter beschikking gestelde aan de orde.

In geval de aanvraag een evaluatie van het proefverlof bevat, wordt ingegaan op de volgende onderdelen in de begeleiding:

- Hoofddoelen van de begeleiding
- Huidige situatie algemeen
- Huisvesting
- Financiële situatie
- Netwerk
- Dagbesteding en opleidingen
- Vrije tijdsbesteding
- Contacten met de kliniek

Indien deze box onderdeel uitmaakt van een verlengingsadvies of een aanvraag longstayplaatsing is dit de plaats waar aandacht wordt besteed aan de (vroeg)signalering of terugvalpreventie. Het (vroeg)signaleringsplan en terugvalpreventieplan mogen, onder expliciete verwijzing, naar een bijlage verplaatst worden.

3.3 Onder incidenten worden Meldingen Bijzonder Voorval (*zie Regeling melding bijzonder voorval d.d. 29 januari 2008*) verstaan, maar ook voorvallen die geregistreerd (en mogelijk gesanctioneerd worden door het FPC).

Er is een mogelijkheid deze incidenten of bijzondere gerechtelijke uitspraken te clusteren per periode en soort. Bespreek incidenten apart als er sprake is van een lopend (strafrechtelijk) onderzoek.

BOX 4 RISICOTAXATIE EN RISICOMANAGEMENT

4.1 De risicotaxatie mag maximaal één jaar oud zijn. Echter, deze moet wel passen bij de huidige situatie of nieuwe verlofmodaliteit.

Per risicotaxatie-instrument geeft u de conclusie weer en de datum afname. Dit zijn enkele regels per instrument waarbij de termen laag/matig en hoog worden gehanteerd.

De 9 meest risicovolle variabelen

- Alcoholgebruik
- Softdruggebruik
- Harddruggebruik
- Attitude t.o.v. de behandeling/begeleiding
- Copingvaardigheden
- Vijandigheid
- Impulsiviteit
- Overtreding van voorwaarden
- Sociale en relationele vaardigheden.

Deze bestrijken het laatste jaar, met uitzondering van het overtreden van voorwaarden aangezien dit een historisch item is.

De PCL-R wordt eenmalig volledig afgenomen, score altijd vermelden. Indien de score boven de afkapwaarde (cut-off) van 26 uitkomt, wordt een korte toelichting gegeven op de twee factoren en de overige items. Overige items kunnen worden benoemd indien relevant.

4.2 Geef aan hoe het algemeen risicomanagement, zijnde de interventies (op delictgerelateerde criminogene factoren zoals benoemd in box 2.3) en actuele beschermende factoren, rekening houdt met de contexten waarin de ter beschikking gestelde zich zal begeven indien verlof wordt toegekend. Het risicomanagement moet passen bij de aard van de verlofaanvraag.

Geef aan hoe het consensuoordeel rekening houdt met de contexten waarin de ter beschikking gestelde zich zal begeven indien verlof wordt toegekend. Onder schadekansen wordt verstaan, 'risk of harm'. De kans dat betrokkene schade aan zichzelf of anderen zal toebrengen.

Bij ernstige recidive, schadekansen en onttrekkingrisico kunnen de risicotaxaties, het consensuoordeel zoals blijkt uit box 4.1, met klinische observaties worden gecombineerd. Mogelijk zijn risico's momenteel naar de achtergrond verdwenen, besteed desalniettemin aandacht aan hoe de risico's zich (gedurende de behandeling) hebben ontwikkeld. Voor de ontwikkeling van de huidige risicofactoren kan verwezen worden naar het behandelverloop (box 3.2).

De weging en interpretatie van delictgerelateerde criminogene en actuele beschermende factoren, het consensuoordeel en de motivering van het algemeen risicomanagement in relatie tot het aangevraagde verlof, kunnen indien gewenst als één logisch opgebouwd stuk worden gepresenteerd. Dit ondanks dat dit in het format gesplitst is.

4.3 Deze box geeft de definitieve kwalificatie van recidiverisico (inclusief de schadekansen) en het risico op ongeoorloofde afwezigheid, gebaseerd op de conclusies uit box 4.1 en box 4.2 in termen van laag/matig/hoog.

Bij een verlofaanvraag betreft 'het recidiverisico in geval van beëindiging van toezicht of maatregel' een onttrekking aan toezicht (en bij een verlengingsadvies daadwerkelijke beëindiging van de maatregel).

Voor onderbouwing kan worden verwezen naar 4.2. Wel wordt prijs gesteld op een korte beschrijving van de overwegingen in een bondig gemotiveerd consensuoordeel. Denk hierbij aan enkele regels per oordeel, waaruit de gemaakte afweging blijkt. Bij het beschrijven van elk recidiverisico dient de schadekans, zijnde de kans dat betrokkene schade aan zichzelf of anderen zal toebrengen, te worden opgenomen in de motivatie.

BOX 5 AANVRAAG VERLOFMODALITEIT EN (PROEF)VERLOFPLAN

Let op: een tussentijdse wijziging in box 5.2, 5.3 of 5.4 dient aangevraagd te worden door middel van een verzoek tot wijziging van het verlofplan. Hiermee kan, in aanvulling op de bestaande machtiging, worden ingestemd.

5.1 Verlofmodaliteit betreft het aangevraagde verlof, zoals benoemd in de koptekst van de aanvraag. Daarnaast is hier ruimte voor de concrete grenzen van de machtiging. (feitelijke vrijheden).

Elke aanvraag wordt beoordeeld en geaccordeerd door de interne verloftoetsingscommissie. Aanbevelingen of twijfelpunten kunnen onder de aandacht van het Adviescollege Verloftoetsing worden gebracht.

5.2 Geef een motivatie voor inzet van het gevraagde verlof in deze fase van de behandeling. Beantwoordt de vragen: Waarom nu (passend tempo) en met welk doel deze vrijheden (proportionaliteit)?

5.3 Het verlofgerelateerd risicomanagement moet logisch samenhangen met de eerdere boxen. De verlofvoorwaarden worden in een opsomming weergegeven. Eventuele slachtoffergerichte voorwaarden vloeien voort uit het slachtofferonderzoek en de beschrijving hiervan in box 5a.6. Deze worden in deze box expliciet opgenomen. Het plan voor verlofgerelateerd risicomanagement, waaronder de verlofvoorwaarden, moet passen bij de aard van de verlofaanvraag.

In box 4.3 staat het risico op ongeoorloofde afwezigheid (vluchtgevaar) gekwalificeerd. Uit box 5.3 blijkt hoe het nog aanwezige vluchtgevaar onder controle wordt gehouden. Mogelijk is dit al opgenomen in de opsomming van verlofvoorwaarden.

5.4 Bij de beschrijving van de in te zetten middelen wordt gezocht naar de invulling van het verlof en de opbouw van de vrijheden.

Aansluitend op deze beschrijving kunnen de mogelijke risico's die deze invulling van het verlof met zich meebrengt. Hiermee wordt de relatie tussen bestemmingen, middelen en het risicomanagement per stap expliciet gelegd.

Bij begeleid verlof is een definitief signaleringsplan nog niet vereist. Wel is van belang dat de eerste alarmsignalen zijn vastgelegd in een vroegsignaleringsplan. Voor onbegeleid verlof en verder is dit signaleringsplan een vereiste.

De terugvalpreventie wordt in sommige gevallen verwerkt in het signaleringsplan. In gevallen dat er sprake is van een separaat terugvalpreventie-instrument dient dit toegevoegd te worden.

Het stappenplan, (vroeg)signaleringsplan en terugvalpreventieplan mogen, onder expliciete verwijzing, als bijlage worden toegevoegd.

5.5 Van belang is met welke ogen deze aanvraag gelezen dient te worden. Hoe schetst het FPC de mate van begeleiding en controle die in de toekomst noodzakelijk wordt geacht en op welke termijn is het voorgestelde haalbaar?

5.6 Er zijn altijd rapportages beschikbaar, eventueel kan worden teruggegrepen op de rapportages van oplegging. Een reactie van het FPC op de rapportages wordt van belang geacht, ook al zijn de rapportages enkele jaren oud.

5.7 De rapportage periode bestrijkt het afgelopen jaar, ook indien dit niet overeen komt met de looptijd van de verlofmachtiging. Graag vermelden van bijzonderheden en afwijkingen

De status van het verlof in het stappenplan bevat het punt tot waar de ter beschikking gestelde de stappen van het stappenplan met succes heeft doorlopen.

BOX 5a SLACHTOFFERONDERZOEK EN MAATSCHAPPELIJKE GEVOELIGHEID

5a.1 Indien er meerdere delicten hebben plaatsgevonden, graag de bevindingen per delict specificeren.

Daarnaast kan het IDV om informatie worden gevraagd. Dit is vooral van belang wanneer bij FPC's geen slachtoffers bekend zijn.

Het FPC heeft daarnaast de ruimte om zelf te formuleren wie nog meer als slachtoffer worden beschouwd, bijvoorbeeld de kinderen van de ter beschikking gestelde.

5a.2 Om de kans op confrontatie in te schatten, dient bekend te zijn waar dit kan gebeuren. De antwoorden op de volgende 5 vragen kunnen hierbij relevant zijn. Aanvullende vragen van het FPC kunnen vanzelfsprekend ook beantwoord worden.

1. Wat is het adres van het slachtoffer, of op z'n minst de woonbuurt of wijk? Is het een dorp of een drukke stad?
2. Heeft het slachtoffer (uit zichzelf of bij navraag) bepaalde belangen onder de aandacht gebracht (bij het FPC, IDV, SHN of bij het OM/politie tijdens de strafzaak), die relevant zijn m.b.t. het risico op confrontaties? Indien bij het IDV geregistreerd staat dat het slachtoffer geïnformeerd wil worden over de vrijheden, dan kunnen bovenstaande punten via IDV en SHN ook actief nagevraagd worden. Let op: de ter beschikking gestelde heeft formeel inzicht in de aanvraag. Houdt hierbij rekening met het feit dat de ter beschikking gestelde inzicht heeft in de aanvraag en de privacy van het slachtoffer gewaarborgd dient te worden. Er kan daarbij ook reden zijn om het slachtoffer geen of weinig informatie te geven over de verblijfplaats van de ter beschikking gestelde in verband met wraakgevoelens/dreigementen van het slachtoffer.

Waar liggen risico's en gevoeligheden in de uitwerking van het verlov, bijvoorbeeld:

3. Waar is het eventuele graf of een gedenkplaats van het slachtoffer?
4. Als er kinderen onder de nabestaanden of slachtoffers vallen (bijv. partnermoord), is het raadzaam hier extra aandacht aan te besteden, vooral in combinatie met eventuele bezoekenregelingen.
5. Zijn er wraak- of onlustgevoelens bekend bij het slachtoffer of bij de ter beschikking gestelde? Wat zijn de risico's bij een confrontatie?

SHN heeft professionele casemanagers in dienst, die betrokken kunnen worden bij het slachtofferonderzoek. Contact met SHN is geen verplichting, maar wordt aanbevolen in geval van matig of hoog confrontatierisico. Tevens kan in gevallen van herstelbemiddelingstrajecten gedacht worden aan het inschakelen van de stichting Slachtoffer in Beeld (SiB).

5a.3 Een regeling kan:

- A. niet nodig zijn/niet van toepassing zijn;
- B. al bestaan (tijdens de celstraf of in een FPC begonnen);
- C. nog getroffen moeten worden.

Bij B en C heeft het FPC een rol in het (evt. opzetten en) uitvoeren van de betalingsregeling. Een door de strafrechter opgelegde schadevergoedingsmaatregel loopt via het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB). Voor een civiele vordering heeft Slachtofferhulp Nederland (SHN) een tussenrekening in het leven geroepen.

5a.4 Niet altijd is het slachtoffer bekend bij IDV en dienen FPC's uit het dossier informatie te halen, zodat het IDV dit alsnog kan checken.

5a.5 In box 1.1 is reeds aangegeven hoe de aanvraag gelezen dient te worden. Nu kan worden aangegeven in welke mate er sprake is van verhoogde ruchtbaarheid of gevoeligheid. Ook indien de ter beschikking gestelde zelf de media opzoekt, of pas aandacht heeft gekregen in de media tijdens de maatregel, kan dit worden vermeld.

5a.6 Om tot een toetsbare afweging van belangen te komen is het advies om uitgebreider te antwoorden op vragen dan slechts ja of nee. Een goede en kenbare motivering is van

belang om deze afweging toetsbaar en geschikt te maken voor het informeren van het slachtoffer of de nabestaanden.

BOX 8 HOUDING TER BESCHIKKING GESTELDE

8.1 Graag een beknopte weergave van de houding van de ter beschikking gestelde in termen van ontkennen, het nemen van verantwoordelijkheid, bagatelliseren of onderschrijven van het eigen aandeel in de aanloop naar het indexdelict en de gebeurtenissen tijdens het indexdelict.

8.2 Hier wordt waarde gehecht aan de omschrijving van de houding van de ter beschikking gestelde jegens het slachtoffer en het slachtofferbesef ten aanzien van de resocialisatie. Denk hierbij aan begrippen als verantwoordelijkheid voor het delict, spijt en onderkenning van de belangen van het slachtoffer.

8.3 Kan de ter beschikking gestelde zich vinden in het gestelde in de onderliggende rapportage. Is er sprake van weerstand of belemmering voor de uitvoering van het verloopplan?

8.4 Kan de ter beschikking gestelde zich vinden in de het gestelde in box 5.5? Bespreek bovendien de werkrelatie met behandelaren en begeleiders.